

9. Forskningsstøtte – bibliotekaren som forskningspartner og -fasilitator

Fredag 14. juni 12:45-14:15

Tid og tillit – om bibliotekutvikling og forskningsstøtte

(Forskningspaper)

Mari Serine Kannelønning, Oslo Metropolitan University

Hvordan kan UH-bibliotekene styrke deres relevans for dagens forskere? Dette var forskningsspørsmålet for et masterprosjekt i 'Bibliotek – styring og ledelse' som ble fullført sommeren 2018. Prosjektets empiriinnsamling foregikk i tre faser og startet opp våren 2017 med intervju av forskere om deres arbeidshverdag. Deretter ble det gjennomført en workshop på Virak-konferansen 2017 med temaet: «hva kan et moderne UH-bibliotek være for dagens forskere», hvor deltakerne bl.a. diskuterte funnene fra intervjuene med forskerne. I den tredje fasen ble resultatene fra workshopen drøftet i en fokusgruppe med forskere. Forskerne diskuterte bl.a. hva et relevant bibliotek kan være for dem, hvilke roller bibliotekarene bør innta, hvilke kompetanser de bør ha og hvilke områder biblioteket bør prioritere å jobbe med. Analysen av empirien identifiserte 1) sentrale prinsipper for utviklingen av fremtidig forskningsstøtte, 2) relevante satsningsområder som kan ha verdi for forskernes arbeid og 3) forutsetninger som må være på plass for at forskningsstøtten også skal oppleves som relevant. Presentasjonen vil inneholde et kort oppriss av funn og deretter fokusere på resultatene av analysen. Opplegget er relevant for alle som jobber med forskningsstøtte og bibliotekledere som ønsker å utvikle arbeidet på området. For dem som deltok på workshopen i 2017 vil det også bli en anledning til å se resultatene fra diskusjonene de deltok i.

Forskerseminar: En ny type forskningsstøtte ved Realfagsbiblioteket

(Beste praksis)

Heidi Sjursen Konestabo, Realfagsbiblioteket UiO

Edina Pózer, Realfagsbiblioteket UiO

I samarbeid med to forskningsseksjoner ved Institutt for geofag ved Universitetet i Oslo, har fagreferenter ved Realfagsbiblioteket utviklet et nytt tilbud om forskningsstøtte. Forskerseminarene tilbys forskningsgrupper ved MN-fakultetet, innholdet utarbeides av fagreferentene og tilpasses den aktuelle forskningsgruppen. Ideen fikk vi da Senter for Jordens utvikling og dynamikk (CEED), et senter for fremragende forskning ved Institutt for geofag, inviterte fagreferenter ved Realfagsbiblioteket til å holde et seminar med tema medforfatterskap. Seminaret skulle inngå som en del av senterets ordinære seminarserie. Dette var en ny og spennende utfordring for to fagreferenter i geovitenskap og biologi, med høy

prestisje gitt senteret vi var invitert til. Vi bestemte tidlig at vi ikke ønsket å holde en forelesning, men at målet var å få til dialog og diskusjoner mellom deltakerne i forskningsgruppen, slik at gruppen kunne utarbeide sine egne retningslinjer for medforfatterskap. Vår erfaring var at dette er et område hvor det fort kan forekomme konflikter på grunn av manglende informasjon om hva som er forventet, og det er mye "taus kunnskap" og underkommuniserte prinsipper. Spesielt kan dette være en utfordring i store forskningsgrupper med mye utskiftning og internasjonalt miljø. Vår rolle i seminaret skulle være å tilby bakgrunnsinformasjon og gode utgangspunkter for diskusjon. Under planlegging og gjennomføring av seminaret ble det tydelig for oss at det var mange flere tema forskerne hadde behov å få diskutert seg imellom, og det var et informasjonsbehov i forskningsgruppen rundt strategi og praksis ved UiO, fakultetet, og også på institutt- og faggruppenivå. Vi utarbeidet derfor en forskerseminarserie med seks ulike tema rundt publisering og forskningsformidling. Forskerseminar-konseptet ble presentert på seksjonsledermøtet på Institutt for geofag, og har siden blitt videreutviklet i samarbeid med Seksjon for geologi og hydrologi (Geo-Hyd). Evaluering av Forskerseminar indikerer at et slikt opplegg fungerer meget bra, og at det er viktig og nyttig for forskningsgruppene som enhet. Forskerseminaret er en god arena for å informere om etiske og praktiske sider å ta hensyn til ved utarbeidelse av retningslinjer for forskningsgruppen, og det gjør det enklere å ha to utenforstående personer som "moderatorer" når dilemmaer diskuteres. Fagreferenter er i så måte i en unik posisjon, ettersom de innehar kunnskap og erfaring med de samme utfordringene når det gjelder forskning, publisering og formidling, samtidig som de ikke er direkte deltagere i forskningsgruppene ved instituttet.

Systematiske søk: nytt for noen, gammelt for andre

(Beste praksis)

Solvor Solhaug, NTNU

Magnus Rom Jensen, NTNU

De siste årene har flere av bibliotekene i sektoren fått nye muligheter til å delta i forskningsprosessen til brukerne. Særlig etterspørres vår kompetanse til å bidra med systematiske søk hvor det stilles høye krav til strukturerte og etterprøvbare søkeresultater. Systematisk litteratur er en tjeneste universitetsbiblioteket har tilbudt sine brukere i flere år, men ved NTNU har dette bare vært aktuelt i de medisinske miljøene. De siste årene ser vi en økt etterspørsel etter disse tjenestene også fra humaniora og samfunnsfagene. Økt tilgang til informasjon krever gode metoder for gjenfinning av relevante forskningsresultat, den økte mengden av informasjon gjør det også mer kompleks å finne ut hvor og hvordan søkeprosessen skal gjennomføres. Systematiske søk er en metode for å identifisere forskningsresultat på en dokumenterbar og etterprøvbar måte. Man skal utforme et søkesett for å finne tidligere forskning for å 1) undersøke hvor forskningsfronten ligger, og 2) unngå å finne opp kruttet på ny. Særlig blant yngre forskere etterspørres dette, noe som gir oss en god anledning til å knytte langsiktige kontakter inn mot fagmiljøene. Søking innen de samfunnsvitenskapelige fagene kan være komplisert da fagdatabasene dekker tverrfaglige fagfelt, og det er ikke samsvar mellom terminologi mellom ulike fag. Det kreves derfor god kjennskap til fagdatabasenes innhold og alternativer for å foreta et godt søk, samt at det

kreves ferdigheter i å kunne utføre selve søket. I tillegg må man finne emneord og kombinere disse og lage effektive søkestrategier. For å få til en god prosess og et godt resultat er det viktig med et tett samarbeid med forskeren. Det er forskeren som kjenner fagområdet, og sammen kommer vi frem til søkestrategi. Store mengder data som ofte kommer ut av disse kompliserte søkene krever stort etterarbeid. For å få hjelp i denne delen av forskningsprosessen og for å få så god kvalitet som mulig på resultatet bruker vi noen hjelpemidler. Endnote blant annet blir brukt til sjekking av dubletter og innhenting av PDF-filer. Rayyan er et verktøy vi bruker ved samarbeid med forskere under prosessen av screening og utvelgelse av hvilke referanser som går videre i prosessen. Rayyan er et verktøy som fungerer godt i samarbeidet fagmiljø og bibliotek. Til slutt bruker vi NVIVO for å analysere, organisere og få oversikt over den utvalgte litteraturen. En utfordring vi har møtt i dette arbeidet handler om rolleforståelse, hvor vi som bibliotekansatte må "klatre over skranken" og delta på likefot som forskerne i prosjektet.